

Ερευνητικό Πρόγραμμα Αξιολόγησης των Εσπερινών Σχολών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης (2007-2008)

1. Ταυτότητα της Έρευνας

Ο Τομέας Έρευνας και Αξιολόγησης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, μετά από οδηγία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, προχώρησε στη διεξαγωγή έρευνας για το θεσμό των Εσπερινών Σχολείων. Η αξιολόγηση διενεργήθηκε από τους λειτουργούς έρευνας Δρ Μ. Νικολαΐδου και Δρ Κ. Λουκαΐδη. Για τη συλλογή δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν πολλαπλές πηγές και εργαλεία όπως ανάλυση εγγράφων, συμπλήρωση ερωτηματολογίων, διενέργεια προσωπικών συνεντεύξεων με εκπαιδευτικούς, μαθητές, διευθυντές σχολείων, επιθεωρητές.

2. Μεθοδολογία

2.1. Δείγμα

Τον πληθυσμό της έρευνας αποτέλεσαν όλα τα εσπερινά σχολεία Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης κατά τη σχολική χρονιά 2007-2008 (N=7). Τον πληθυσμό των μαθητών της έρευνας αποτέλεσαν όλοι οι μαθητές/τριες των Γυμνασίων και όλοι οι μαθητές/τριες της Τεχνικής Σχολής 2007-2008. Δόθηκαν ερωτηματολόγια σε όλους τους μαθητές/τριες οπότε για την περίπτωση του δείγματος των μαθητών ο πληθυσμός ισοδυναμεί με το δείγμα (N=800). Ο συνολικός αριθμός των συμπληρωθέντων ερωτηματολογίων ήταν 315. Τον πληθυσμό των εκπαιδευτικών αποτέλεσαν όλοι οι εκπαιδευτικοί των εσπερινών σχολείων (N=132). Ο συνολικός αριθμός των συμπληρωθέντων ερωτηματολογίων ήταν 107.

2.2. Εργαλεία

Η έρευνα-αξιολόγηση στηρίχθηκε σε δεδομένα από τα πιο κάτω:

- Δομημένο ερωτηματολόγιο προς εκπαιδευτικούς και μαθητές.
- Ημι-δομημένες συνεντεύξεις προς εκπαιδευτικούς και μαθητές.

- Μελέτη εγγράφων και υλικού που παρήχθη στις σχολικές μονάδες στο πλαίσιο της εφαρμογής του θεσμού των Εσπερινών Σχολείων.

Τα δεδομένα, τα οποία προέκυψαν από τις συνεντεύξεις και τα ερωτηματολόγια έτυχαν ανάλυσης με βάση τους προκαθορισμένους άξονες που τέθηκαν προς διερεύνηση. Για την ανάλυση των δεδομένων των ερωτηματολογίων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS. Παράλληλα, επιχειρήθηκε η σύγκριση των απόψεων που εξέφρασαν οι διάφορες ομάδες συμμετεχόντων (cross-case analysis).

3. Συμπεράσματα – Συζήτηση

Τα Εσπερινά Σχολεία λειτουργούν υπό τη Διεύθυνση της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης με πέντε και τέσσερις τάξεις αντίστοιχα και η λειτουργία τους εντάσσεται στα πλαίσια της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για διά βίου εκπαίδευση και παροχή ίσων ευκαιριών μάθησης σε όλους τους πολίτες. Από τις συνεντεύξεις με τους ενδιαφερόμενους και τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων προκύπτει ότι η λειτουργία των εσπερινών σχολείων έχει δύο στόχους: α) γνωσιολογικό και β) κοινωνικό. Μέσα από την ανάλυση των δεδομένων προκύπτει ότι τα εσπερινά σχολεία έχουν τις προδιαγραφές να απαμβλύνουν τα προβλήματα τα οποία πηγάζουν κυρίως από κοινωνικούς παράγοντες αλλά και τα μαθησιακά προβλήματα των μαθητών. Από την άλλη, παρουσιάζεται το φαινόμενο (το οποίο παρατηρήθηκε και σε πολλά άλλα προγράμματα στην εκπαίδευση) της έλλειψης στήριξης από το ΥΠΠ (απουσία δομής, λειτουργία με το σύστημα ΛΕΜ, έλλειψη συντονισμού και κυρίως έλλειψη συστηματικής παρακολούθησης από το ΥΠΠ). Ως εκ τούτου γίνεται επιτακτική η ανάγκη για αναβάθμιση, εκσυγχρονισμό και ποιοτική στήριξη των σχολείων και των μελών τους (εκπαιδευτικοί και μαθητές) έτσι ώστε να επιτευχθούν αποτελεσματικά οι πιο πάνω στόχοι. Για την εύρυθμη εφαρμογή του Θεσμού των Εσπερινών Σχολείων, καθώς και την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων τους θα μπορούσαν να σημειωθούν τα ακόλουθα, όπως

προκύπτουν μέσα από την έρευνα και τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν ευρύτερα στο εκπαιδευτικό μας γίγνεσθαι:

- **Επιλογή κατάλληλου προσωπικού:** Το ΥΠΠ καλείται να επιλέγει έμπειρο και άρτια εκπαιδευμένο προσωπικό σε θέματα εκπαίδευσης ενηλίκων που να έχει την ικανότητα να εργάζεται και να διδάσκει στα Εσπερινά σχολεία. Επιβάλλεται επίσης η επιλογή διευθυντών με τα κατάλληλα προσόντα, καθώς και εργοδότηση συμβουλευτικής ομάδας από κοινωνιολόγους, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και καθηγητές επαγγελματικού προσανατολισμού οι οποίοι είναι σε θέση να στηρίζουν τους μαθητές στα ιδιαίτερα κοινωνικά-οικογενειακά προβλήματα που αντιμετωπίζουν.
- **Επιμόρφωση και κατάρτιση εκπαιδευτικών:** Για το λόγο αυτό το ΥΠΠ καλείται να προσφέρει συγκεκριμένα προγράμματα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σε θέματα εκπαίδευσης ενηλίκων και σε θέματα Διά Βίου Μάθησης σε όσους εκπαιδευτικούς διοριστούν στα Εσπερινά Σχολεία. Η επιμόρφωση θα βοηθήσει μεταξύ άλλων και στη σωστότερη προσέγγιση των μαθητών και στην ανάπτυξη καλύτερης σχέσης μεταξύ καθηγητών και μαθητών.
- **Αναθεώρηση αναλυτικού προγράμματος:** Το αναλυτικό πρόγραμμα χρειάζεται αναθεώρηση, αφού τόσο οι μαθητές όσο και οι καθηγητές τόνισαν ότι αυτό δεν αντικατοπτρίζει τις πραγματικές μαθησιακές, κοινωνικές και επαγγελματικές ανάγκες των μαθητών.
- **Ενιαίο Λύκειο:** Στο παρόν στάδιο τα εσπερινά σχολεία λειτουργούν στη βάση του Λυκείου Επιλογής Μαθημάτων και όχι με βάση το Ενιαίο Λύκειο. Κατά αυτό τον τρόπο οι μαθητές αναφέρουν ότι το σχολείο δεν καλύπτει πλήρως τις ανάγκες τους.
- **Ενημέρωση και επικοινωνία με κοινό:** Σημαντικό ήταν επίσης το θέμα της ενημέρωσης του κοινού με διάφορα μέσα για την ύπαρξη και τη λειτουργία του Εσπερινού Σχολείου. Στο παρόν στάδιο δεν είναι αρκετή η απλή ενημέρωση του κόσμου, αλλά η ενημέρωση του κόσμου για τους κλάδους που προσφέρονται, τον τρόπο λειτουργίας, αλλά και τα οφέλη από τη φοίτηση. Αυτό θα βοηθήσει στην ισότιμη μεταχείριση των αποφοίτων των εσπερινών γυμνασίων με αυτή των μαθητών της πρωινής φοίτησης.

- **Αλλαγή τίτλου απολυτηρίου:** Ως συνέχεια της πιο πάνω εισήγησης κρίνεται σκόπιμη η αναθεώρηση του τίτλου του απολυτηρίου από «Εσπερινό Γυμνάσιο» σε «Εσπερινό Λύκειο»
- **Στέγαση:** Η συστέγαση των εσπερινών σχολείων με σχολεία πρωινής φοίτησης σε πολλές περιπτώσεις λειτουργεί ανασταλτικά και εμποδίζει την ομαλή λειτουργία και των δύο σχολείων. Κρίνεται σκόπιμη η μεταστέγαση των εσπερινών σχολείων σε διαφορετικές κτιριακές εγκαταστάσεις κατάλληλα διαρρυθμισμένες για τις δικές τους ανάγκες.
- **Ενίσχυση σχέσεων με άλλες υπηρεσίες:** Το ΥΠΠ καλείται να στηρίξει και ενισχύσει την ανάπτυξη σχέσεων με υπηρεσίες όπως η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού με σκοπό την παροχή πιο άρτιας επαγγελματικής ενημέρωσης και στήριξης των μαθητών αλλά και την παροχή υποτροφιών.
- **Δημιουργία κεντρικού Φορέα Εσπερινών Σχολείων στο ΥΠΠ:** Για την άρτια και αποτελεσματική στήριξη και ενίσχυση των Εσπερινών Σχολείων το ΥΠΠ καλείται όπως δημιουργήσει και στηρίξει ένα **Κεντρικό Φορέα Εσπερινών Σχολείων** ο οποίος να χειρίζεται άμεσα τα θέματα που άπτονται των Εσπερινών Σχολείων.
- **Σαφή κριτήρια εισδοχής:** Το ΥΠΠ πρέπει να θέσει αυστηρά και ξεκάθαρα κριτήρια για την εισδοχή μόνο ενήλικων μαθητών και τον αυστηρότερο έλεγχο από το Υπουργείο Παιδείας για δικαιώματα εγγραφής στα Εσπερινά Γυμνάσια από μαθητές κάτω των 18.
- **Προγραμματισμός:** Σε σχέση με τον σωστό προγραμματισμό και κατάρτιση του ωρολογίου προγράμματος τα σχολεία καλούνται να κάνουν τους ανάλογους χειρισμούς, έτσι ώστε να μην προσφέρονται μονόωρα μαθήματα την πρώτη περίοδο.
- **Ενημερωτικές εκδηλώσεις/διαφήμιση:** Τα σχολεία καλούνται να αυξήσουν τον αριθμό των εκδηλώσεων με σκοπό την έγκυρη ενημέρωση του κοινού. Το ΥΠΠ θα πρέπει να στηρίξει κεντρικά αυτές τις προσπάθειες με ανάλογες εκδηλώσεις.
- **Συνεργασία με άλλα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας:** Χρειάζεται όπως ενισχυθεί και στηριχθεί η προσπάθεια των Εσπερινών Σχολείων στη δημιουργία μεταξύ τους δικτύου συνεργασίας. Επιβεβλημένη θεωρείται, επίσης, και η σύναψη δεσμών συνεργασίας με άλλα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας του εξωτερικού π.χ. Ελλάδας, με σκοπό την ανταλλαγή μαθητών και

καθηγητών, εκπόνηση από κοινού έργων και άλλων δραστηριοτήτων. Το ΥΠΠ μπορεί να στηρίξει οικονομικά και πρακτικά αυτούς τους θεσμούς.

Εν κατακλείδι, θα μπορούσε κανείς να σημειώσει ότι τα Εσπερινά Σχολεία μπορούν να συνεισφέρουν αποτελεσματικά στην προσπάθεια ολικής βελτίωσης των εκπαιδευτικών δεδομένων της Κύπρου, αλλά και στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για κοινωνική βελτίωση.

4. Επικοινωνία

Δρ Μαρία Νικολαΐδου

τηλ: 22 402 455

email: nicolaidou.m@cyearn.pi.ac.cy